

for maksimalt 200 kr. Der kan også under visse betingelser ydes udvidet retshjælp. Der gælder de samme økonomiske betingelser for offentlig retshjælp som for opnåelse af fri proces. Summen af den samlede personlige indkomst og den samlede kapitalindkomst må således ikke overstige nærmere bestemte beløbsgrænser, der reguleres hvert år.

Der er ikke efter retsplejelovens kapitel 31 om fri proces mulighed for at meddele fri proces til sagsanlæg ved udenlandske domstole. I forbindelse med en børnebortførelse vil fri proces derfor primært komme på tale med henblik på at føre en eventuel skilsmisse- eller forældremyndighedssag her i landet. Betingelserne for at kunne få bevilget fri proces er navnlig, at der er rimelig grund til at føre retssag og udsigt til at vinde sagen, samt at ansøgeren ikke uden at lide væsentlige afsavn kan betale de omkostninger, der er forbundet med sagen.

Der er endvidere eksempler på, at der i et vist omfang beskikkes en bistandsadvokat efter retsplejelovens § 741 a med henblik på at yde støtte og vejledning under en børnebortførelsessag.

3.1.1.2. Retshjælp i henhold til internationale konventioner

Udgangspunktet i Haagerkonventionen er, at staterne ikke kan forlange betaling af ansøgere for det arbejde, som centralmyndighederne i landet udfører i forbindelse med en sag om tilbagelevering af et barn, eller for eventuelle omkostninger i forbindelse med advokatbistand. Konventionen giver imidlertid mulighed for, at staterne kan tage forbehold for så vidt angår omkostninger, som hidrører fra advokatbistand eller fra retshandlinger, undtagen når disse omkostninger kan dækkes af statens fri proces- og retshjælpsordninger. De fleste kontraherende stater, herunder Danmark, har taget et sådant forbehold.

Efter konventionen har den efterladte forælder mulighed for at søge retshjælp i det land, som barnet er bortført til, på lige fod med statsborgere i det pågældende land. Retshjælpsordninger i de kontraherende lande varierer fra at tilbyde fuld retshjælp uanset indkomst til at give hel eller delvis retshjælp afhængigt af indtægtsforholdene. Eksempelvis skal en forælder, som søger om tilbagegivelse af et barn, der er bortført til USA eller Tyskland, som udgangspunkt selv betale for advokatombestodninger under retssagen om tilbagelevering, hvis den pågældende ikke opfylder de nærmere betingelser for at få retshjælp. Det bemærkes, at indkomst i form af almindelig dagpengesats i f.eks. USA ikke berettiger til fri retshjælp, men alene til del-

vis retshjælp. Typisk vil egenbetalingen i USA være i størrelsesordenen 2500-5000 USD.

Endelig følger det af konventionen, at retten, når der træffes afgørelse i en sag om tilbagelevering af et barn, kan pålægge den person, der har bortført barnet, at betale de udgifter, som den anmodende forælder har afholdt, herunder rejseudgifter, omkostninger afholdt for at finde barnet, omkostninger til juridisk repræsentation samt udgifter ved tilbagegivelse af barnet.

Uden for konventionerne afhænger det af de nationale regler i det land, som barnet er bortført til, om der er mulighed for at modtage retshjælp, fri proces eller lignende.

Såfremt der ønskes retshjælp i forbindelse med retsskridt i udlandet, kan ansøgning indgives til Civilretsdirektoratet, hvis der er tale om et land, som har tiltrådt den europæiske overenskomst af 27. januar 1997 om formidling af ansøgninger om retshjælp. Civilretsdirektoratet videreformidler herefter ansøgningen til den rette myndighed i det pågældende land.

3.1.1.3. Varelotteriet

Varelotteriet drives i henhold til bevilling fra Justitsministeriet. På baggrund af bevillingen er det fastsat, at der skal fordeles en nærmere bestemt andel af Varelotteriets årlige overskud til lotteriets bestyrelse. Bestyrelsen kan uddele en del af dette beløb til økonomisk bistand til personer, der har fået et barn bortført til udlandet (for tiden op til et beløb på 127.500 kr. halvårligt).

Ansøgning om retshjælp indgives til Varelotteriets bestyrelse, der træffer afgørelse om, hvorvidt ansøgningen skal imødekommes. Varelotteriet indhenter forinden en udtalelse fra Justitsministeriet, hvis anbefaling afhænger af, om der synes at være rimelig grund til at føre en retssag. I forbindelse med denne vurdering foretager Justitsministeriet en høring af Udenrigsministeriet og Civilretsdirektoratet.

Baggrunden for ordningen er et ønske om at yde økonomisk hjælp til personer, der har behov for retshjælp i særlige tilfælde, hvor det danske retshjælpsystem ikke finder anvendelse. Ordningen sigter navnlig på at yde retshjælp til forældre, hvis børn er bortført til udlandet af den anden forælder, og hvor der bliver tale om at anlægge en retssag om forældremyndighed eller tilbagelevering af de bortførte børn.

Vurderingen af, om ansøgningerne kan imødekommes, foretages på baggrund af principperne om fri proces.

I Justitsministeriets anbefaling til Varelotteriet indgår, i hvilket omfang og til hvilke udgifter der kan ydes retshjælp. Efter Justitsministeriets praksis er de